26/01/2021

Неизмерни симбол духовности и културе: Објављена монографија поводом завршетка Храма Светог Саве

Велелепни Храм Светог Саве након деценија тишине изронио је баш онда када су силници овог света мислили да га неће ни бити и да га нећемо моћи да га направимо, једнако као што су ондашњи силници мислили да је спаљивањем моштију Светог Саве, и његов Завет уништен…

Завршетком градње Храма показали смо се као достојни наследници Светог Саве, спремни и способни да прихватимо и вреднујемо највећи дар који нам је оставио – 800 година наше црквене самосталности и из ње проистекле специфичне и јединствене Светосавске културе, народног поноса и самопоуздања. На исти тај начин, и ми смо позвани да генерацијама које долазе иза нас предамо Светосавски завет онако како смо га примили,

неокрњено и неизмењено. Завет Светог Саве данас јесте позив да останемо у ономе што нам је Свети Сава дао, а то је да јесмо православни и да смо Срби. Завет нам је опомена да само као Светосавци, као православни Срби, можемо да будемо и јесмо равноправни учесници европске хришћанске културе и цивилизације…

Вреди да се подсетимо да је, такође, предвечним Промислом Божијим Свети Сава свој лични пут духовног просветљења започео је разговором с непознатим руским монахом, после кога је одлучио да крене путем монашког подвига. Тиме је успостављена нераскидива веза Светог Саве и Срба с Русијом, која се вековима настављала све до наших дана.

Ово је одломак из предговора који је патријарх Иринеј написао за изузетну монографију "Храм Светог Саве", објављену у саиздаваштву Храма Светог Саве и "Службеног гласника", а коју су приредили др Владимир Рогановић и др Милеса Стефановић Бановић.

Монографија, илустрована многобројним фотографијама, настала је у поводу обележавања историјског часа завршетка радова на изградњи Храма Светог Саве, духовног симбола православља и хришћанства и осветљава један део неизмерне духовне, културне и историјске вредности храма и значаја светитеља коме је посвећен. Књига сведочи о подвигу српског народа узнесеног приликом изградње храма и отвара још шире хоризонте за увиде у историју и архитектуру храма, богатство мозаичког уређења, вредност крипте, данашњицу и будућност храма, као и живописа и дело првог архиепископа српских земаља.

– Како се храм деценијама градио, непрекидно је растао његов значај, не само за наше, већ и за цело православно и хришћанско духовно и културно наслеђе. Сада, када се градња окончава, отварају се још шири хоризонти за увиде у историју и архитектуру храма, богатство мозаичког уређења, вредност крипте, данашњицу и будућност храма – поручују приређивачи.

– Овоме су посвећена прва четири поглавља: "Архитектура Храма Светог Саве" (др Јефто Терзовић), "Храм Светог Саве: мозаичко уређење" (др Ирина Бусева Давидова), "Крипта Храма Светог Саве: улога, структура, живопис" (др Владан Таталовић) и "Данашњица Храма" (др Јелена Гајић, др Игор Стаменковић, Снежана Миљковић).

Пред читаоцима су и детаљни увиди савременика у поглављима "Свети Сава и историјски контекст настанка аутокефалне Српске цркве" (др Драгољуб Марјановић) и "Свети Сава у српској књижевности" (проф. др Томислав Јовановић).

– Свети Сава и његов живот инспирисали су у прошлости научнике разних

вокација који су створили дела значајне вредности: научне радове, зборнике радова, монографска издања.

Ови су записи били драгоцени ослонац за ауторе текстова и приређиваче у покушају да о Светом Сави и врачарском храму оставе један траг у времену данашњем.

Једнако су то и књижевни радови наших знаменитих песника и приповедача који су о Светом Сави оставили уметничке творевине највишег реда.
Зато је у завршном делу монографије сачињен и један од многих могућих избора из књижевних дела (“Срби о Светом Сави”) – истичу приређивачи.

Препорођено православље
Храм Светог Саве у Београду представља симбол препорођеног православља широм света. Овај аутентични споменик у част најпоштованијег српског светитеља, стуба српске државности и културе, грађен је вековима и сада стоји у свој својој величини док се прославља 800. годишњица аутокефалности Српске православне цркве. За Руску академију уметности изузетно је драгоцено учешће у украшавању храма, које је омогућено одлуком и подршком председника Русије Владимира Путина – стоји у рецензији коју потписује Зураб Церетели, председник Руске академије уметности.

Мухин: Смисао за који вреди живети
Монографија “Храм Светог Саве” није само својеврсна хроника, већ и извештај о обављеним великим радовима, са којима се данас могу упознати сви који то желе. То је наставак приче о томе како се храм украшавао и преображавао. Раскошно представљена текстуална и фотографска грађа о току радова испричаће читаоцу причу о овом јединственом пројекту. Храм Светог Саве за мене значи исто што и за сваког Србина – то је СМИСАО, смисао за који вреди живети. Велика је част и одговорност радити на уређењу Храма Светог Саве, који није само симбол Србије већ и целог хришћанског света. Скоро четрдесет година бавим се монументалном црквеном уметношћу, од којих сам двадесет, вољом судбине, провео радећи у Србији, добивши прилику да се удубим у културу, начин живота, менталитет тог дивног братског народа. Српски народ је део васељенског православља, православне породице, и очигледно је због тога Господ одабрао Србију и, надам се, благословио све нас да улепшамо тај велики храм – написао је у рецензији академик Николај Мухин.
mitropolija.com